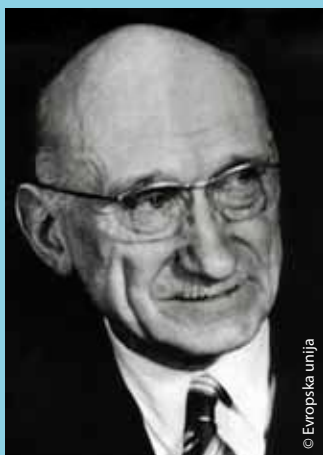

Robert Schuman: načrtovalec projekta evropskega povezovanja

Robert Schuman 1886 - 1963

Državnik Robert Schuman, pravnik in francoski zunanji minister med letoma 1948 in 1952, velja za enega od ustanoviteljev združene Evrope.

Schuman se je rodil v Luksemburgu, vendar njegova družina izhaja iz mejne pokrajine Alzacija-Lorena na francosko-nemški meji. Kljub slabim izkušnjam z nacistično Nemčijo ali morda prav zaradi njih se je zavedal, da je pogoj za združeno Evropo lahko le trajna sprava z Nemčijo. Leta 1940 je bil izgnan v Nemčijo in ko je po dveh letih pobegnil, se je pridružil francoskemu odporišskemu gibanju. Kljub svojim izkušnjam do Nemčije ni gojil zamere, ko je po vojni postal francoski zunanji minister.

V sodelovanju z Jeanom Monnetom je pripravil mednarodno priznani Schumanov načrt, ki ga je predstavil 9. maja 1950. Ta dan danes velja za rojstni dan Evropske unije. Predlagal je skupni nadzor nad proizvodnjo premoga in jekla, najpomembnejših surovin za proizvodnjo orožja. Temelj načrta je prepričanje, da države brez nadzora nad proizvodnjo premoga in

jekla ne morejo začeti oboroženih spopadov.

Schuman je o načrtu obvestil nemškega kanclerja Konrada Adenauerja, ki je v njem takoj prepoznal možnost za vzpostavitev miroljubne Evrope in je z njim soglašal. Kmalu so se odzvale tudi Italija, Belgija, Luksemburg in Nizozemska. Šest držav je aprila 1951 v Parizu podpisalo Sporazum o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo. Začetek Evrope torej temelji na pobudi za mir.

Schuman se je zavzemal tudi za oblikovanje skupne evropske obrambne politike, med letoma 1958 in 1960 pa je bil predsednik Evropskega parlamenta.

Zgodnja leta

Robert Schuman je imel prave evropske korenine: rojen je bil 29. junija 1886 v Luksemburgu, njegov oče je bil Francoz, ki je postal državljani Nemčije, ko je bila regija, v kateri je živel, priključena Nemčiji, njegova mati pa je bila Luksemburžanka. Schuman je bil rojen kot nemški državljani. Ko je bila po prvi svetovni vojni leta 1919 regija Alzacija-Lorena vrnjena Franciji, je postal državljani Francije.

Pred vojno je študiral pravo, ekonomijo, politično filozofijo, teologijo in statistiko na univerzah v Bonnu, Münchnu, Berlinu in Strasbourgu ter z najvišjo oceno zaključil študij prava na univerzi v Strasbourgu. Po končanem študiju je leta 1912 v Metzju odprl svojo odvetniško pisarno. Dve leti pozneje se je začela prva svetovna vojna. Schuman je bil iz zdravstvenih razlogov oproščen vojaške službe. Po koncu vojne se je začel dejavno ukvarjati s politiko, pri čemer je poklicno pot v javni službi začel kot izvoljeni predstavnik regije Moselle v francoskem parlamentu.

Ob začetku druge svetovne vojne je bil Schuman državni sekretar v francoski vladi. Med vojno se je pridružil francoskemu odporiškem gibanju in bil tudi ujet. Komaj se je izognil koncentracijskemu taborišču Dachau in pobegnil v vichyjsko Francijo, kjer se je po nemški okupaciji tudi tega dela države uspešno skrival še naslednja tri leta, ko je bila nanj razpisana nagrada 100 000 reichsmark. Zavrnil je povabilo francoskega voditelja v izgnanstvu Charlesa de Gaulle, naj odide v London, in je raje ostal s svojimi rojaki v okupirani Franciji.

Po vojni se je Schuman vrnil v domačo politiko in zasedal več pomembnih položajev: najprej je postal minister za finance, leta 1947 predsednik vlade, v obdobju 1948–1952 je bil zunanji minister in nato v letih 1955–1956 minister za pravosodje. Bil je glavni pogajalec pri sklepanju pomembnih pogodb in pobud, kot so ustanovitev Sveta Evrope, Marshallov načrt in zveza NATO: namen vseh teh pobud je bil okrepiti sodelovanje med zahodnimi zavezniki in povezati Evropo. Robert Schuman je najbolj znan po t. i. Schumanovi deklaraciji, v kateri je Nemčiji in ostalim evropskim državam predlagal, naj sodelujejo pri združevanju svojih gospodarskih interesov. Prepričan je bil, da v takem primeru vojna „ne bo le težko verjetna, ampak dejansko nemogoča“.

Schumanova deklaracija

Robert Schuman je v govoru 9. maja 1950, ki ga je zasnoval in skoraj v celoti napisal Jean Monnet, predlagal, da bi upravljanje francoske in nemške proizvodnje premoga in jekla prevzela skupna Visoka oblast. K tej organizaciji bi lahko pristopile tudi druge evropske države.

Z gospodarskim sodelovanjem naj bi se med evropskimi državami oblikovali skupni interesi, iz česar bi se postopno razvilo politično povezovanje, ki je bil pogoj za pomiritev odnosov med njimi: „Evropa ne bo nastala naenkrat ali v skladu z enotnim načrtom. Gradila se bo na podlagi konkretnih dosežkov, ki bodo najprej oblikovali dejansko solidarnost. Za povezovanje evropskih narodov je treba odpraviti prastaro nasprotovanje med Francijo in Nemčijo.“

Njegov govor ni naletel na gluha ušesa, saj se je nanj takoj pozitivno odzval nemški kancler Konrad Adenauer, sledili so mu voditelji Nizozemske, Belgije, Italije in Luksemburga. Manj kot leto pozneje, 18. aprila 1951, je šest ustanovnih držav podpisalo Pariško pogodbo. Z njo je bila ustanovljena Evropska skupnost za premog in jeklo, ki je bila prva nadnacionalna skupnost v Evropi. Ta takrat edinstvena organizacija je postavila temelje Evropske gospodarske skupnosti in pozneje Evropske unije, ki jo še vedno vodijo inovativne evropske institucije, zasnovane leta 1950.

Vendar se Schumanovo delo s tem ni končalo. Bil je glavni pobudnik nadaljnega povezovanja v okviru Evropske obrambne skupnosti, leta 1958 pa je postal prvi predsednik institucije, ki je bila predhodnica Evropskega parlamenta. Ob koncu mandata mu je parlament podelil naziv „oče Evrope“. Zaradi pomembnosti Schumanove deklaracije z dne 9. maja 1950 so ta dan razglasili za dan Evrope. V počastitev njegovega pionirskega dela v združevanju Evrope so po njem poimenovali bruseljsko četrt, v kateri ima sedež več institucij Evropske unije.

Robert Schuman med svojim znamenitim govorom 9. maja 1950 – dan, ki ga danes praznujemo kot rojstvo EU.